

สิทธิของผู้รับจ้าง : ศึกษากรณีการรับจ้างเรือ

นางสาวนิรวรรณ ภาคย์ไพรัตน์

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

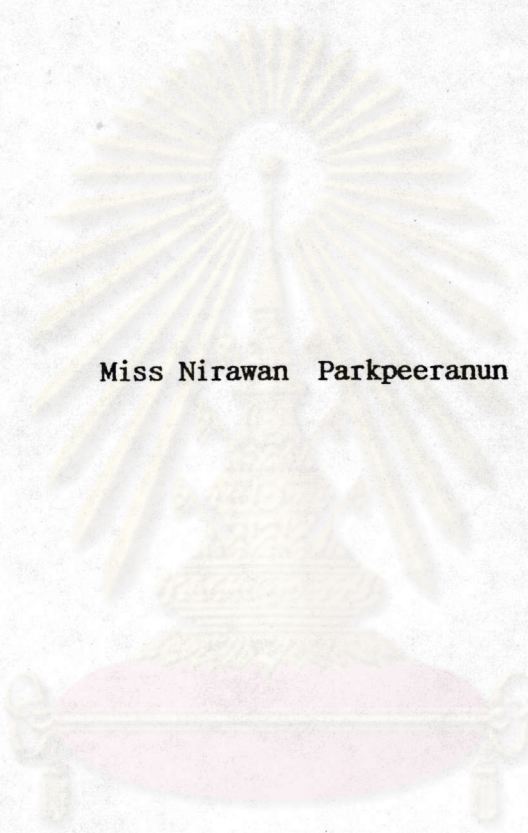
พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-708-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16725050

THE RIGHTS OF MORTGAGEE : A CASE STUDY OF SHIP MORTGAGE

Miss Nirawan Parkpeeranun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

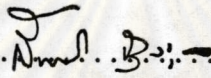
Chulalongkorn University

1995

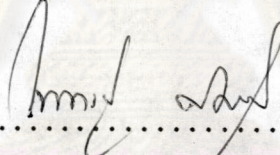
ISBN 974-631-708-3

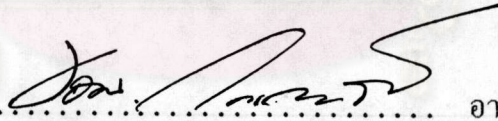
หัวข้อวิทยานิพนธ์ สิทธิของผู้รับงานอง : ศึกษากรณีการรับงานองเรือ
โดย นางสาวนิรวรรณ ภาคย์พีรนนท์
ภาควิชา นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ชยันติ ไกรกาญจน์
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ ดร.จุฬ่า สุขมานพ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

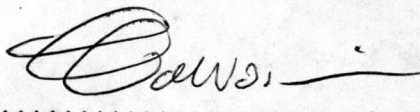
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ จูงสุวรรณ)

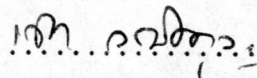
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ชยันติ ไกรกาญจน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.จุฬ่า สุขมานพ)

..... กรรมการ
(อาจารย์อรพรรณ พันสีพัฒนา)

..... กรรมการ
(อาจารย์เกริก วนิกกุล)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

นิรบรรณ ภาคย์พิรันทร์ : สิทธิของผู้รับจำนอง : ศึกษากรณีการรับจำนองเรือ (THE RIGHTS OF MORTGAGEE : A CASE STUDY OF SHIP MORTGAGE) อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ชยันติ ไกรกาญจน์ , อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : อาจารย์ ดร. จุฬา สุขมานพ , 212 หน้า . ISBN 974-631-708-3

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาถึงสิทธิของผู้รับจำนองเรือในการบังคับจำนองเรือ ในกรณีที่มีการบังคับหลักประกันดังกล่าวในประเทศหรือในต่างประเทศ ซึ่งมีบทบัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การบังคับจำนอง วิธีการบังคับจำนอง และผลของการบังคับจำนองที่แตกต่างกัน ซึ่งในกฎหมายไทยมีพระราชบัญญัติการจำนองเรือและบุริมสิทธิทางทะเล พ.ศ. 2537 และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการจำนอง แต่ก็มีได้ให้ความคุ้มครองถึงสิทธิของผู้รับจำนองเรือในกรณีดังกล่าวได้อย่างชัดเจนเพียงพอ การศึกษาจะมุ่งเปรียบเทียบกับกฎหมายของกลุ่มประเทศ Common Law ซึ่งชัดเจนกว่า

ผลที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์พบว่ากฎหมายของกลุ่มประเทศ Common Law ให้การคุ้มครองสิทธิของผู้รับจำนองเรือในการบังคับจำนองเรือได้อย่างเหมาะสมกว่า กล่าวคือ อนุญาตให้มีการทำข้อตกลงแต่งตั้งผู้ดูแลรักษาประโยชน์ในทรัพย์สินก่อนการบังคับจำนอง ตลอดจนให้มีการยื่นขอให้ศาลมีคำสั่งกักเรือได้โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับจำนองเรือไม่ต้องมีภูมิลำเนาในราชอาณาจักร รวมทั้งมีการยอมรับผลทางกฎหมายของการจำนองเรือตามกฎหมายของประเทศอื่นเป็นสถานที่ทำสัญญาจำนอง และให้นำกฎหมายของประเทศที่ศาลทำการพิจารณาคดีมาใช้พิจารณาตัดสินสิทธิของผู้รับจำนองเรือ ในกรณีเกิดการขัดกันของกฎหมายอันเป็นสถานที่ทำสัญญาจำนองและกฎหมายของประเทศที่ศาลทำการพิจารณาคดี

ซึ่งหลักเกณฑ์บางประการตามกฎหมายของกลุ่มประเทศ Common Law ย่อมนำมาปรับใช้เพื่อให้ความคุ้มครองสิทธิของผู้รับจำนองเรือตามกฎหมายไทยได้ หลักเกณฑ์เรื่องการแต่งตั้งผู้ดูแลรักษาประโยชน์ โดยจัดทำเป็นข้อตกลงสองฝ่ายย่อมสามารถทำได้ โดยไม่ขัดกับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 711 รวมทั้งควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการกักเรือ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับจำนองเรือขอให้ศาลสั่งกักเรือได้โดยไม่ต้องมีภูมิลำเนาในราชอาณาจักร และพระราชบัญญัติการจำนองเรือและบุริมสิทธิทางทะเล พ.ศ. 2537 ควรมีบทบัญญัติกรณีเกิดการขัดกันของกฎหมายอันเป็นสถานที่ทำสัญญาจำนองและกฎหมายของประเทศที่ศาลทำการพิจารณาคดี และท้ายสุดควรมีการส่งเสริมมาตรการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการยอมรับและปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลไทยเพื่อการบังคับจำนองเรือโดยศาลต่างประเทศในลักษณะของการปฏิบัติต่างตอบแทน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิติ นิรบรรณ ภาคย์พิรันทร์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C470397 : MAJOR LAW
KEY WORD: MORTGAGEE / SHIP MORTGAGE

NIRAWAN PARKPEERANUN : THE RIGHTS OF MORTGAGEE : A CASE STUDY OF SHIP MORTGAGE. THESIS ADVISOR : LECT. CHAYANTI GREIGARN , CO. ADVISOR : MR. CHULA SUKMANOP , Ph.D. 212 pp. ISBN 974-631-708-3

This thesis focuses on the rights of ship mortgagee to enforce the mortgaged ship in any country where the provisions of law concerning the rule of enforcement, procedure of enforcement and outcome of enforcement are different. Since Thai laws : Ship Mortgage and Maritime Liens Act of B.E. 2537 and Law of Mortgage in Civil and Commercial Code seem to provide inadequate protection as regards the study intends to compare them with the respective laws in common law countries which are more lucid.

This study discovers that the laws of common law countries provide more satisfactory protections for the ship mortgagee. The laws allowed the provisions to appoint a receiver to collect benefits from the mortgaged property before enforcing the mortgage. The ship mortgagee is also allowed to arrest a ship regardless of his domicile. The courts in common law countries recognize the rights of ship mortgagee under law of the place where the mortgage was made (lex loci contractus). However, where there is a conflict between law of the court where the suit was brought (lex fori) and lex loci contractus, the lex fori will prevail.

Some common law concepts may be adopted to improve the position of the ship mortgagee under Thai laws. The appointment of receiver seems not in conflict with Section 711 of Civil and Commercial Code. There should also be changes in the law of Arrest of Ships to enable the ship mortgagee to arrest a ship irrespective of the domicile and in the law of Ship Mortgage and Maritime Liens to accommodate the case where there is a conflict between lex loci contractus and lex fori . Finally, the international co-operative measures in recognition and enforcement of Thai court judgment concerning the ship mortgage in foreign courts on reciprocal basis should be promoted.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา.....2537

ลายมือชื่อนิสิต.....จรัสพรรัตน์ ภาณุพรวิวัฒน์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ท่านอาจารย์ชยันติ ไกรกาญจน์ และท่านอาจารย์ ดร. จุฬา สุขมานพ ที่กรุณาชี้แนะให้เห็นถึงแนวทางการวิเคราะห์ปัญหา ตลอดจนในแนวคิดในการนำเสนอและการเขียนโดยรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา รวมทั้งได้ให้คำแนะนำตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทุกบทอย่างละเอียดและเพิ่มเติมข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อผู้เขียน อีกทั้งท่านรองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ ท่านอาจารย์อรพรรณ พันสีพัฒนา และท่านอาจารย์เกริก วณิชกุล ที่กรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และได้กรุณาให้คำแนะนำแสดงข้อคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้นจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่านอาจารย์ทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ผู้เขียนตระหนักดีว่ายังมีผู้ให้ความช่วยเหลือและกำลังใจอันสำคัญ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ทั้งจากบรรดาเพื่อน ๆ พี่ ๆ และน้อง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากบิดามารดาของผู้เขียน ซึ่งคอยเอาใจใส่ ดูแล สุขภาพของผู้เขียน ผู้เขียนขอขอบพระคุณในความเอื้ออาทรของทุกท่านด้วย

ท้ายสุดนี้ผู้เขียนหวังว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คงมีคุณค่าและประโยชน์ในการศึกษาวิชา นิติศาสตร์อยู่บ้างไม่มากก็น้อย ความดีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้เขียนขอกราบทำเป็นกตเวทิตา แต่บิดามารดาของผู้เขียน และอาจารย์ทุก ๆ ท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้เขียน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ส่วนบรรดาข้อบกพร่องทั้งหลายผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย	4
สมมติฐานและขอบเขตของการศึกษาวิจัย	5
วิธีดำเนินการศึกษาวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 การงานองเรือตามกฎหมายไทย	7
การงานองเรือตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์	7
1. ความเป็นมาของการงานองเรือตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์	7
2. ลักษณะทั่วไปของการงานองเรือตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์	12
ก. ขอบเขตการใช้บังคับ	13
ข. บททั่วไปว่าด้วยการงานองเรือ	14
การงานองเรือตามพระราชบัญญัติการงานองเรือและบุรีมสิทธิทางทะเล พ.ศ. 2537	16
1. ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติการงานองเรือ และบุรีมสิทธิทางทะเล พ.ศ. 2537	16
2. ลักษณะทั่วไปของการงานองเรือตามพระราชบัญญัติการงานองเรือ และบุรีมสิทธิทางทะเล พ.ศ. 2537	22

ก. ขอบเขตการใช้บังคับ	22
ข. บททั่วไปว่าด้วยการจำนองเรือ	23
ค. การทำสัญญาและจดทะเบียนจำนองเรือ	27
สิทธิของผู้รับจำนองเรือในการบังคับจำนองเรือ	29
1. สิทธิของผู้รับจำนองเรือตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ..	30
ก. หลักเกณฑ์การบังคับจำนองเรือ	30
ข. วิธีการบังคับจำนองเรือ	32
1) การบังคับจำนองโดยการขายทอดตลาดเรือที่จำนอง ..	32
2) การบังคับจำนองโดยเอาเรือที่จำนองหลุดเป็น	
กรรมสิทธิ์ของผู้รับจำนอง	34
ค. วิธีการบังคับคดีของเจ้าหนี้ผู้รับจำนองเรือ	35
ง. วิธีการชั่วคราวเพื่อคุ้มครองเจ้าหนี้ผู้รับจำนองเรือก่อนมี	
คำพิพากษา	44
จ. ผลของการบังคับจำนองเรือ	49
2. สิทธิของผู้รับจำนองเรือตามพระราชบัญญัติการจำนองเรือ	
และบูรณสิทธิทางทะเล พ.ศ. 2537	50
ก. หลักเกณฑ์การบังคับจำนองเรือ	51
ข. วิธีการบังคับจำนองเรือ	53
1) การบังคับจำนองโดยการเอาเรือที่จำนองออกขาย ..	53
2) การบังคับจำนองโดยเอาเรือที่จำนองหลุดเป็น	
กรรมสิทธิ์	54
ค. การกักเรือ	56
ง. ผลของการบังคับจำนองเรือ	65

ความแตกต่างระหว่างสิทธิของผู้รับจำนองเรือในการบังคับจำนองเรือ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และตามพระราชบัญญัติการจำนอง เรือและปริมลิตินทางทะเล พ.ศ. 2537	68
1. ความแตกต่างในหลักเกณฑ์การบังคับจำนองเรือ	69
2. ความแตกต่างในวิธีการบังคับจำนองเรือ	70
3. ความแตกต่างในผลของการบังคับจำนองเรือ	72
บทที่ 3 การบังคับจำนองเรือตามกฎหมายต่างประเทศ	73
แนวคิดและลักษณะทั่วไปของการจำนองเรือ	73
1. แนวคิดการจำนองเรือ	73
2. ลักษณะทั่วไปของการจำนองเรือ	79
3. ขอบข่ายทรัพย์สินภายใต้การจำนองเรือ	86
สิทธิของผู้รับจำนองเรือในการบังคับจำนองเรือ	93
1. หลักเกณฑ์การบังคับจำนองเรือ	93
2. วิธีการบังคับจำนองเรือ	95
ก. การเข้าครอบครองเรือและ/หรือเครื่องอุปกรณ์อันเป็น ทรัพย์สินภายใต้ภาระจำนอง (Taking Possession) ..	95
ข. การแต่งตั้งผู้ดูแลรักษาประโยชน์ในเรืออันเป็นทรัพย์สิน จำนอง (The Appointment of a Receiver) ..	103
ค. การขายเรืออันเป็นทรัพย์สินจำนอง (Sale)	105
1) การขายเรือโดยผู้รับจำนองเรือดำเนินการเอง ..	105
2) การขายเรือโดยศาลดำเนินการ	107
ง. การบังคับเอาเรืออันเป็นทรัพย์สินจำนองหลุด (Foreclosure)	109

3. การกักเรือ (Arrest of Ship)	112
4. การฟ้องคดีต่อตัวทรัพย์สิน (Action in Rem)	114
5. ผลของการบังคับจำนองเรือ	120
บทที่ 4 ปัญหาในการบังคับจำนองเรืออันมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้รับจำนองเรือ	127
ปัญหาในการบังคับจำนองเรืออันมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้รับจำนองเรือ	
เมื่อพิจารณาถึงหลักเกณฑ์การบังคับจำนองเรือ	127
1. ขอบข่ายทรัพย์สินภายใต้การจำนอง	127
ก. กรณีการจำนองเรือโดยทั่วไป	128
ข. กรณีเรือที่จำนองสูญหายหรือเสียหาย	136
ปัญหาในการบังคับจำนองเรืออันมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้รับจำนองเรือ	
เมื่อพิจารณาถึงวิธีการบังคับจำนองเรือ	141
1. ข้อตกลงในการจัดการทรัพย์สินอันได้แก่เรือที่จำนอง	141
2. ข้อตกลงในการตั้งผู้ดูแลรักษาประโยชน์ในทรัพย์สินอันได้แก่เรือที่จำนอง	146
3. วิธีการให้ความคุ้มครองชั่วคราวก่อนฟ้องศาลโดยการกักเรือ	154
4. การจำนองเรือที่มีในเรือไทย	161
5. การยอมรับและปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลไทยเพื่อการบังคับจำนองเรือโดยศาลต่างประเทศ	165
ปัญหาในการบังคับจำนองเรืออันมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้รับจำนองเรือ	
เมื่อพิจารณาถึงผลของการบังคับจำนองเรือ	168
1. ลำดับการได้รับชำระหนี้ของเจ้าหนี้ผู้รับจำนองเรือ	168
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	173
รายการอ้างอิง	185
ภาคผนวก	189
ประวัติผู้เขียน	212